

A második osztályu üzemtestek szikes helyeit szilfával kellend beültetni, mint azon egyedüli fanemmel, mely ilynemű talajon sikert ígér. Ugyanily ertési föltételek mellett kell az összes 1867-óta keletkezett és azon régibb vágásokat is bérbeadni, melyek jövőt az eddigi használat után nem ígérnek.

A lágyerdőben az újraerdősítés sarjadzás utján következendik be; a hézagos helyeket pedig nyár- és fűzfadugványokkal kellend beültetni.

Vizsgáljuk az erdőadó ügyét jobban.

Jelen közleményünk Fekete erdőakadémiai tanár urnak azon cikkére vonatkozik, mely e lapok mult évi XII. füzetében „Az erdő-adóról“ czim alatt közöltetett. Mielőtt még tulajdonképeni tárgyunkra áttérnénk, nem mulaszthatjuk el megemliteni, hogy semmi esetre sem tartozunk azok közé, kik a kákán is csomót keresnek, de igen is kötelességünknek ismerjük fölszólni akkor, midőn az ügy érdekében azt szükségesnek látjuk.

Ha vitás szakkérdésekben, mint például a jelen esetben is oly egyének emelnek szót, kiktől állásuk után föltéve méltó joggal várhatni, hogy föllépésük által a függőben lévő gazdasági kérdést az igazi tudományos alapra vezetik vissza, és igazán helyesen derítik ki: akkor alaposabb vizsgálat mellőzésével igen könnyen jön az ember ama véleményre, hogy a fennforgó kérdés végre is kifogástalan megoldást nyert. Ezért tehát annál veszélyesebb, ha épen oly helyekről jönnek a mathematicus gazdasági tévedések, honnan kevésbé föltételezvék, miért annál szükségesebb és igazoltabb is azoknak mindjárt élébe állani.

Hogy az erdőgazdaságnál is épen ugy, mint minden más gazdasági módnál, a tiszta jövedelem adóztatandó meg, ez

önmagától érthető. Ezért tehát azt hittük volna, hogy épen annyira ismeretes — oly kiválóan irányadó helyen — az is, hogy az erdőjövedelem, azaz : a számtani átlag szerint kiszámított legnagyobb pénzjövedelem, semmi esetre sem azonos a valóságos tisztajövedelemmel, vagyis a legnagyobb vállalkozói nyereménnyel, bizonyos határozott talajérték föltétele esetében, avagy a gazdaság fordájának folyamában résztvett termelési tőkének legnagyobb kamatozásával.

A tiszta jövedelmi képletek mathematicai helyességének dönthetlen bizonyítványai már több helyen lettek közölve s így itt csak ismételnünk kellene, miért legyen elég, ha itt Pressler pénzügyi erdőszámítására utalunk, és csupán arra szoritkozunk, hogy Fekete urat épen saját példájával győzzük meg a jobbról.

Ezen példában :

A tarlasztási hozam $=V=1500$ frt; a forda $=f=80$ év; az értési költség holdanként $=\ddot{u}=5$ frt, a mi ezen értési tőkének $=\ddot{U}$ (midőn $f=80$ és $p=4$) $= 5$ frt 22 kr felel meg. A kezelési költségek holdanként és évenként $= 1$ frt, a mi ezen értési tőkének $=\ddot{O}$ (midőn $p=4$) $= 25$ frt felel meg. A gazdasági kamatláb $=p=4$.

E szerint a gazdasági talajjáraadék t a képlet szerint következőleg található :

$$t = \frac{1500 \text{ frt} - 5 \text{ frt} \times 1.04^{80}}{1.04^{80} - 1} \cdot 0.04 - 1 \text{ frt} = 1 \text{ frt } 51 \text{ kr.}$$

a talajtőke $T = \frac{1 \text{ frt } 51}{0.04} = 37 \text{ frt } 75 \text{ kr.}$

Fekete ur azonban az általa például vett erdőnek jövedelmét következőleg számítja ki :

Ebből adóra esik $\frac{3}{10}$ (és nem $\frac{1}{10}$, a mint tévesen fölvétetett; mert az 1868. évi XXV. tvczikk szerint az adóhányad $\frac{29.76}{100}$, vagy kerekszámban a tisztajövedelem 30% -ra van téve) vagyis holdanként és évenként $= 17.69 \text{ frt} \times 0.30 = 5.3 \text{ frt.}$

Helyesebben számítva pedig az 1415 frtnyi 80 évi végjövedelemtől $1415 \times 0.30 = 424.5$ frtnyi adóhányad lenne fizetendő. Mivel ezen 424.5 frt nem egyszerre a tarlasztási hozam vételekor, hanem a 80 év folyama alatt fizettetik, ennél fogva a 424.5 forint egy 80-szoros évi járadékkal $\frac{424.5 \text{ frt}}{1.0^{\frac{80}{80}} - 1} \times 0.0p = \frac{424.5}{551.2} = 77$ kr. Vagy így is az 1415 frt tarlasztási tisztajövedelem megfelel az $\frac{1415}{551.2} = 2.57$ frt 80 éven át való járadéknak, miből $\frac{3}{10}$ adó $2.57 \text{ frt} \times 0.3 = 77$ kr.

Fekete ur számításai szerint azonban ezen erdőgazdaság holdanként és évenként fizetne: $17.69 \text{ frt} \times 0.30 = 5.3$ frt, mely mint 80 éven át való járadék következő végértéknek felel meg:

$$5.3 \text{ frt} \times \frac{1.04^{80} - 1}{0.40} = 5.3 \text{ frt} \times 551.2 = 2921.36 \text{ frt.}$$

Ha összehasonlítjuk ezt a jövedelemmel, akkor kitűnik, hogy az erdő, mely tarlasztási hozamul 1415 frtot adott a vágatás idejének elérékéig csupán adó fejében 2921 frtot fizetett.

A főtévedés tehát abban van, hogy szerző ur a vágás alá jött állabnak évi átlagjövdelmét olyannak tekinti, mint a mely az egyes években valósággal be is foly, holott pedig — kivéve az előhasználati jövedelmeket, melyeket a tanár ur különben számításba nem veendőnek talál, a vágatás idejéig egy fillér sem jön be.

Hogy a legmagasabb erdőjáradéknak Fekete ur által ajánlt elvei mily gazdasági tévedésekre vezetnek a következőkben fog kitűnni.

Vegyünk egy termési táblát, s ennél alapul a 80-ik évben befolyó 1500 frt tarlasztási hozamot. A Feistmantel-féle termési táblák a luczfenyő II. osztályánál a 80-ik évben a főállab után 145 szabály öl fajjáradékot mutatnak ki; ezen fának ölét 10.35 frt tőárral számítva, a tarlasztási hozam pénzértéke 1500 frt.

Kövessük itt ezen termési táblát, melyszerint erdőknek nő több évtizeden át, s tekintettel arra, hogy a vastagabb méretű választékok — mint például épületfa és fűrész tönkők — jobban is értékesíthetők, vegyünk ezekre nézve magasabb tőárakat. Ezen esetben kitűnik, hogy :

Kor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
év	50	60	70	80	90	100	110	120	130	140	
szabálytól	76	99	122	145	163	181	199	209	219	229	
%	2 ₁₆	2 ₁₁	1 ₁₇	1 ₁₂	1 ₁₀	1 ₁₀	0 ₂₈₅	0 ₂₈₀	0 ₄₇	0 ₄₅	
frt	6 ₃₀₀	8 ₃₁₀	10 ₃₈₅	11 ₃₀₀	11 ₃₁₀	11 ₃₈₀	12 ₃₀₀	12 ₃₀₀	12 ₃₀₀	12 ₃₀₀	
%	2 ₁₈₅	2 ₁₄₄	0 ₁₁	0 ₂₈₃	0 ₂₈₆	0 ₁₇	0 ₁₇	0 ₁₇	0 ₁₇	0 ₁₇	
frt	594	988	1500	1793	2081	2348	2508	2628	2748	2748	
frt	65	75	85	95	105	115	125	135	145	145	
frt	529	913	1415	1698	1976	2233	2383	2493	2603	2603	
frt	8 ₈₀	13 ₃₀₄	17 ₃₆₉	18 ₃₈₆	19 ₃₇₆	20 ₃₈₀	19 ₃₈₆	19 ₃₁₇	18 ₃₆₇	18 ₃₆₇	
frt	2 ₃₈₄	3 ₃₉₁	5 ₃₉₀	5 ₃₆₆	5 ₃₈₃	6 ₃₀₉	5 ₃₈₆	5 ₃₇₅	5 ₃₅₇	5 ₃₅₇	
frt			2921			11230					33625

A Fekete ur által védett elvek szerint, egy az általa és részünkről mintául vett erdőben a 110 éves fordát kellene behozni, mivel az ő nézete szerint ebben lenne a legnagyobb tiszta jövedelem, és ekkor kellene a legmagasabb adót fizetni; sőt neki a 140 éves forda még jövedelmezőbbnek tetszhetnék mint a 80 éves, mert amaz magasabb átlagos pénzjövédelmet vagy magasabb erdőjáradékot adna, mint emez t. i. 18.⁵⁷ frtot 17.⁶⁹ frt helyett.

Hogy mennyire téves ez, azonnal kitünik, ha azon költségek is kiszámítatnak, melyek az állab fölnevelésére igénybe vétettek. Mert az átlagjövedelem tetőpontjának magában véve semmi jelentősége sincs, ha a termelési költségek (talajjövédék stb.) számításba nem vétettek.

Ellenben a fennebbiekkal a mint már ki is lett mutatva, az adó helyesebben következőleg lenne fizetendő.

	12	13	14		15
Kor	Nro. 8. Megadóztandó tisztajövedelmek	Az adóköteles tisztajövedelemből 0. ₃ adó	Nro. 13 $\times \frac{0.0p}{0.0p-1}$ f-szeres évi jövedékek átváltoztatva	Költségek. Az összes termelési tőkék végértéke, melyekbe az állab letarolásáig került	A termelési tőkék végértéke $(68 \times 1.0p^f - 1)$
év	frt	frt	frt		frt
60	529	159	0. ⁶⁷	A fennebbi példa szerint: . . .	647
70	913	274	0. ⁷⁵	Talajtőke . . . = T = 37. ⁷⁵ frt . . .	991
80	1415	424	0. ⁷⁷	Művelési tőke = Ū = 5. ⁰⁰ " . . .	1500
90	1698	509	0. ⁶¹	Kezelési " = Ö = 25. ⁰⁰ " . . .	2252
100	1976	593	0. ⁴⁸	S = 67. ⁷⁵ " . . .	3366
110	2233	670	—	vagy kerek számban 68 " . . .	5015
120	2383	715	0. ²⁵	kamatláb p=4	7460
130	2493	748	—	. . . . .	11071
140	2603	781	0. ¹²	. . . . .	16432

Ha eszerint a 15. számú rovat költségeit a 6. szám alatti tarlasztási főjövédellel összehasonlítjuk, úgy találjuk, hogy

egyedül a 80-as évü letarolás képes a talajtőke $4\frac{0}{10}$ -át*) kamatozni, míg minden többi tarlasztási idő csekélyebb gazdasági talajtőkére irányul. Továbbá látjuk, hogy a 110 éves magasabb tarolási idő, a jóval nagyobb átlagos jövedelemmel, nagyobb összjövedelmet ad ugyan, a valódi tisztajövedelmet azonban kevesíti.*²)

Hogy már most ez az állab egy vagy több holdból áll-e, egyedül van-e, vagy közösségben áll 80-al avagy 1000 másikkal, az mindegy, mert csupán a tisztajövedelem, és így az adó 80-szorosan, vagy 1000-szeresen számítandó, és pedig nincs különbség, ha az állabok akár egyenlő, akár különböző koruak.

Épen oly kevéssé jöhet tekintetbe a jövedelem kiszámításának módozatánál ama körülmény, hogy a jelenlegi erdőterület az utolsó vagyis folyó forda előtt már egyszer erdészetiileg kezeltetett és letaroltatott-e, avagy akkor más módon és más czélokra lett használva.

A fennebbiek mellett Fekete ur még egy más szám-példát is idéz, a melyből épen azt találja, hogy az egyes állabnak, mivel igen magasán van megadózva, a fiatalabb korban adómentesnek kellene lenni. Hogy a tanár ur ezen számítási folyamatot az első példán is miért nem vitte át, s hogy miért választott egy másodikat más termési adatokkal? azt nem mondja meg.

Világos azonban, hogy akkor föltünőbb lett volna mint egy és ugyanazon erdőnél; tehát különben változatlanul maradott viszonyok mellett két különböző tisztajövedelem és adó lehet kimutatható.

---

*) A kamatláb $p=4$ -el itt is azért vétetett, mert Fekete ur azt választá. Részünkről a $4\frac{0}{10}$ -os kamatlábot az erdészetről igen magasnak tartjuk azért, mert a földművelésbe fektetett tőkék nálunk legfennebb $3\frac{0}{10}$ -ot hoznak. Wieland.

***) Önként érthető, hogy az adó mindig a legnagyobb tisztajövedelem fordájára számítottatik ki, (a mi itt évenként és holdanként 77 krt tesz) még akkor is, ha tekintettel egy harmadik tényezőre, vagyis a drágulási növekvés $\%$ -ára, jövőre valamivel magasabb forda vagy tarolási idő lenne követendő. W.

A mi csakugyan elég világos ellenmondás!

Tisztelettel kérjük azonban a tanár urat, sziveskedjék megmondani, hogy a fiatal állabok mint egyes vagy magános-állabok tekintve, miért maradjanak egy időn át, a mint ez közleményében említve van, adómentesek? s hogy ugyanazon állabok mint a szabályos erdő részei, miért ne legyenek azok?

Valószínű, hogy a magános vagy egyes erdő megadóztatása igen helyesen Fekete urnak is magas, hanem akkor az is igaz, hogy a szabályos erdő megadóztatása is, a mely épen ezen egyes állabokból áll, melyek mindenike épen ugy és ugyanazon forda alatt nő föl, szintén magas.

Kraft azt mondja, hogy a szabályos erdő számára köve-
telt kizárólagos állás az erdészet üzleti sajáttságainak uralkodó tudatlanságából ered.

Ha a szabályos erdónél a különböző időkben befolyt és kiadott jövedelmeket és költségeket egyszerűen összeadjuk, s egy más állabnak művelési költségeit s az összes, tehát 80 különböző kóru állabnak kezelési költségét az utolsó évi vágás-terület jövedelméből, melynek művelési költségei 80 év előtt, kezelési költségei pedig 80 éven át adattak ki levonjuk : hogy lehetne ekkor helyes pénzügyi eredményre jutni!

És mégis maga Fekete ur is talán a csalódhatlanság hitében több ízben kétségbe vonja az övével ellenkező véleményen lévőknek mathematicai tudományát s az állam és közgazdászat, valamint az erdőgazdaság ügyeiben való értelmes jártasságukat. Ily szavakkal az ügynek keveset szolgálunk. A tulmerész és súlyos állítás terhét azonban jóval kevesebbi az, hogy a vád oda is vissza esik a honnan jött.

Azon számtani képletek, melyek segélyével Fekete ur a legmagasb átlagjövedelemre törekvő gazdaságnak s az e szerint való megadóztatásnak gyakorlati jogosultságát kívánja bebizonyítani, a többek közt Breymannak „Anleitung zur Holz-

messkunst, Waldertragsbestimmung und Waldertragsberechnung“ czimü és 1868-ban kiadott művében is megtalálhatók.

Az e részben való nézetek tisztázása kedvéért azonban közöljük azt, mit ezen előbb idézett könyvről Judeich 1870-ki irodalmi szemléiben a következő szavak szerint olvasunk :

„Szerző azon nézetével, hogy az erdőgazdaságnak általában véve és mindig a szigoruan tartamos üzem alkalmazására kell törekedni, nem értünk egyet; téves föltétel ugyanis azt gondolni, hogy ez üzem az erdőből változatlanul egyenlőnek maradó jövedelmet biztosít. Épen ily kevéssé oszthatjuk a legnagyobb átlagnövekvésre alapuló fordának főelvül való ajánlatát is.“

Midőn a fennebbieken az igaz ügy iránti meleg érdekeltségből, s azon czélból, hogy szavaink által ösztönöztette szaktársaink, az erdőadó ügyét minél behatóbban vizsgálják, szabadon kimondott észrevételeinket befejeznők, csupán azt említjük még meg, hogy a jelen közleményünk tárgyát képező védelmet nem mi kezdtük meg, hanem csak fölvevük és folytattuk.

Wieland.

A bécsi világkiállítás részletes erdészeti programja.

Az erdészetnek valamely kiállításon teljes körében való bemutatása nem csekély és nem könnyű föladat. A népek az erdőkre már Homer és Virgil idejében büszkék voltak, s mégis a fa akkor értéknélküli tárgy, az erdészet pedig csak költészet volt.

Mai nap az erdők minden országnak korona-ékszerei gyanánt becsültetnek és a Sibylla-könyvekre emlékeztetnek, melyeknek értéke és ára annál magasbra nőtt, mennél inkább fogytak.

Korunk erdészeti tudománya az emberi tudásnak majdnem minden ágából anyagot vesz, a melyre azután saját rendszereit és tételeit fölláلتja.